

Cykloturistická naučná stezka okolo Kutné Hory

Zastavení č.4a: "U Žižkova dubu"

Z HISTORIE

Nacházíte se na místě zvaném **Na Rovinách**, pod vámi je vidět areál Nových mlýnů. Od poloviny 13. století byly na této ploché náhorní plošině **doly na stříbrnou rudu**. Připomeňme alespoň nejznámější z těchto dolů: Kralice, Routový věnec, Radost, Pavel, Petr, Štěpán, Černý a Červený lev, Boží vůle, Přov a mnohé další. Nejznámější byly doly Stará a Mladá Kralice, dříve zvané Králíček. Pojmenován byl snad na počest narození kralevice Václava (1289). Po všech těchto dolech zde zůstaly už pouze haldy s vytěženou hlušinou, ve které se dříve nacházely zajímavé minerály: kutnohorit, proustit, pyrargyrit, miargyrit a freibergit. Poddolování se podobně jako ve městě projevuje občasnými propady a změnami v proudění vzduchu.

Před vámi vidíte dub zvaný Žižkův. Podle pověsti ho zasadil Jan Žižka, když roku 1424 shližel na hořící Kutnou Horu právě z toho místa. Jiná pověst říká, že se zde v malé jeskyni skrývali evangelíci po bitvě na Bílé hoře (1620), ale byli prozrazeni a popraveni. Obě tyto pověsti mají společné to, že se prý listy dubu zbarvují do ruda vždy, když hrozí městu nebezpečí nebo válka.

Z PŘÍRODY

Botanicky patří tento exemplář k druhu dub letní *Quercus robur*. Podle pověsti by měl být starý skoro 600 let, resp. 400 let. Dub je pravděpodobně mladší, zhruba 250 až 300 let. Obvod kmene ve výšce 130 cm nad zemí je úctyhodných 436 cm. Strom byl vyhlášen za památný již před desítkami let a byl po té několikrát neodborně ošetřen, např. metodou zabetonování. Dnes je bohužel již za svým životním horizontem a pomalu umírá i přes veškerou péči. V současnosti roste na původně holé pláni listnatý les, převážně tvořený javorem mléčem, javorem klenem, dubem letním, jilmou, místy pak borovicí lesní *Pinus sylvestris*, modřínem *Larix decidua*. Roste zde i nepůvodní a invazní trnovník akát *Robinia pseudoacacia*. V podrostu najdeme velké množství netýkavek rodu *Impatiens sp.* Na jaře kvete na několika místech vzácná a zákonem chráněná lilie zlatohlávek *Lilium martagon* (1). Na fotografiích můžete vidět rozdíly mezi druhy javorů. Plody jsou vždy nažky. Složený list má javor jasanolistý *Acer negundo* (nepůvodní a invazivní druh se šedými letorosty). Drobný špičatý list, se zubatým okrajem, má okrasný javor tatarský *A. tataricum*. Javor mléč *A. platanoides* (4) má trojlaločný, ostře vykrajovaný list. Kůra stromu je hladká, při poranění listu vytéká bílé mléko (odtud mléč). Javor klen *A. pseudoplatanus* (2) má list stejně velký, má však laloky tupé a je výrazně znát žilnatina listu. U starých stromů se odlupuje borka. Nejmenším naším druhem je javor babyka *A. campestre* (3). Jeho lístky jsou oproti předchozím dvěma druhům výrazně menší a mají oblé laloky. Strom, většinou však větší keř, mívá na větvíčkách korkové lišty. Můžete pozorovat i rozdíly mezi duby. Lehce zaměnitelné jsou dub zimní *Quercus petraea* a dub letní *Q. robur* (5). Rozdíl je patrný a lehce zapamatovatelný. Dub letní nemá skoro žádný řapík listu, list nasedá na větičku. Dub zimní má řapík mnohem delší. Když se říkalo, že má zimní „pumpky“ – přiléhavé kalhoty. Dub zimní roste ve vyšších nadmořských výškách a mnohdy se s dubem letním kříží. Dalším hojně rostoucím druhem je nepůvodní dub bahenní *Q. palustris*, který má zcela jiný list (6). U nás roste pak vzácněji ještě menší dub šipák *Q. pubescens* a invazivní americký dub červený *Q. rubra* a v arboretech další druhy.

OTÁZKA PRO DĚTI

Jaký vodní živočich chodí či plave pozadu? (Pokud nevíte, správnou odpověď najdete na příští tabuli NS)

Odpověď na předchozí otázku: Je to datel černý, z čeledi datlovitých. Najdeme ho v listnatých a smíšených lesích, kde si vytěsává dutiny ve starých stromech. Živí se především škodlivým dřevokazným hmyzem.

JAK DÁLE POKRAČOVAT?

aneb krátká informace o tom, kudy vede cesta k dalšímu zastavení naučné stezky ...

Dejte se širokou pěšinou do mírného kopečku, pak po rovině kolem hlušinových hald, až dojdete na okraj lesa. Zastavení č. 5a je u staré kapličky napravo od cesty.

GPS souřadnice tohoto bodu: 49°56'43.073"N, 15°16'13.277"E

GPS souřadnice dalšího bodu: 49°56'34.825"N, 15°16'26.953"E